

RECEȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2026

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2026

RAPORT ȘTIINȚIFIC FINAL

(pentru anii 2024-2025)

privind implementarea proiectului din cadrul concursului
„Stimularea excelenței în cercetare 2024-2025”

**Proiectul „Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-
politic și mentalități colective (1812-1917)”**

(titlul proiectului)

Cifrul proiectului: **24.80012.0807.18SE**

Prioritatea strategică IV. Provocări societale

Rectorul Universității de Stat din Moldova

Igor ȘAROV
(numele, prenumele) _____ (semnătura)

Președintele Consiliului științific

Georgeta STEPANOV
(numele, prenumele) _____ (semnătura)

Conducătorul proiectului

Valentin TOMULEȚ
(numele, prenumele) _____ (semnătura)

L.Ș.

Chișinău, 2026

CUPRINS:

1. Scopul proiectului depus la concurs.....	2
2. Obiectivele	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor	4
5. Rezultatele obținute	5
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice.....	9
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului.....	11
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului.....	12
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului.....	12
10. Dificultăți în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane.....	13
11. Recomandări, propuneri.....	13
12. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în limba română și în limba engleză (Anexa 1).....	15
13. Lista lucrărilor științifice, publicate (Anexa 2).....	17
14. Executarea devizului de cheltuieli din contractul de finanțare (Anexa 3).....	20
15. Componența echipei conform contractului de finanțare (Anexa 4).....	21

1. Scopul proiectului depus la concurs

Scopul proiectului constă în investigarea sistematică și interdisciplinară a statutului social-politic, a dinamicii identitare și a mentalităților colective ale elitei basarabene în perioada dominației țariste (1812-1917), prin valorificarea critică a surselor arhivistice inedite și a celor tipărite, insuficient exploatate sau absente în istoriografia românească din spațiul dintre Prut și Nistru. Proiectul își propune să ofere o reconstrucție nuanțată a profilului social, cultural și politic al elitelor locale, surprinzând mecanismele de adaptare, rezistență, integrare și negociere identitară în cadrul Imperiului Rus, precum și rolul acestora în procesele de modernizare, administrare, educație și viață publică a Basarabiei.

2. Obiectivele proiectului

1. Clarificarea conceptuală și metodologică a noțiunilor de elită, categorii sociale privilegiate, nobile, mentalitate colectivă, identitate și loialitate politică, precum și analiza modului în care aceste concepte au fost utilizate și interpretate în istoriografia modernă și contemporană.
2. Analiza critică a istoriografiei privind statutul și mentalitățile nobilimii și ale altor elite din Basarabia, evidențiind lacunele, distorsiunile interpretative și abordările ideologizate, precum și integrarea perspectivei românești în circuitul științific european.
3. Cercetarea evoluției statutului politico-juridic al elitelor basarabene sub administrația imperială rusă, cu accent pe mecanismele de integrare, adaptare, cooptare și marginalizare în sistemul de putere țarist.
4. Analiza transformărilor socio-economice ale elitelor locale, inclusiv a proprietății funciare, a veniturilor, a strategiilor de mobilitate socială și a relațiilor cu celelalte categorii sociale.
5. Studiul dinamicii și structurii etnice a elitei basarabene în secolul al XIX-lea, în vederea înțelegerii proceselor de etnicizare, rusificare, menținere identitară și hibridizare culturală.
6. Investigarea mentalităților colective ale elitelor basarabene prin prisma valorilor, reprezentărilor, comportamentelor, practicilor sociale, culturale și religioase, precum și a modului în care acestea au influențat viața publică și privată.
7. Identificarea strategiilor identitare ale elitelor în contextul dominației imperiale: loialitate, conformism, rezistență culturală, adaptare pragmatică, negociere simbolică și politică.
8. Reconstituirea rolului elitelor în procesele de modernizare, dezvoltare instituțională, educație, filantropie și cultură în Basarabia secolului al XIX-lea.
9. Crearea unei baze documentare și analitice care să permită integrarea rezultatelor în lucrări științifice, sinteze, materiale didactice și platforme de diseminare publică.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor planificate în cadrul proiectului:

1. Analiza critică a literaturii de specialitate privind conceptele de „categorii sociale privilegiate”, „elită”, „mentalitate”, precum și a abordărilor istoriografice referitoare la elitele basarabene sub dominație țaristă, cu accent pe statutul lor socio-economic și pe mentalitățile

colective.

2. Cercetarea în arhive și biblioteci din Chișinău, prin valorificarea documentelor inedite (fonduri arhivistice) și a colecțiilor de carte rară (BNRM), în vederea constituirii bazei documentare primare.
3. Elaborarea cadrului conceptual și teoretic al lucrării „Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)”, prin integrarea perspectivelor socio-istorice, antropologice și culturale.
4. Conceperea și structurarea planului monografiei „Nobilimea basarabească sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”, în concordanță cu obiectivele proiectului și cu tendințele actuale ale istoriografiei europene.
5. Transcrierea, traducerea și adnotarea documentelor inedite de arhivă referitoare la elitele basarabene din perioada 1812-1918, în vederea integrării acestora în analizele tematice.
6. Redactarea lucrărilor științifice propuse spre editare, pe baza rezultatelor cercetării arhivistice și a analizelor conceptuale.
7. Elaborarea și publicarea articolelor științifice care abordează problematica elitelor basarabene sub dominație țaristă, în reviste de specialitate naționale și internaționale.
8. Definitivarea și publicarea monografiei „Nobilimea basarabească sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”.
9. Definitivarea și publicarea lucrării „Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)”.
10. Participarea la manifestări științifice (conferințe, simpozioane, mese rotunde) pentru diseminarea rezultatelor preliminare și finale ale cercetării.
11. Prezentarea publică a rezultatelor cercetării, inclusiv prin organizarea de lansări de carte și evenimente de popularizare științifică.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor propuse în cadrul proiectului:

1. Studiarea sistematică a literaturii de specialitate privind conceptele de „categorii sociale privilegiate”, „elită” și „mentalitate”, activitate materializată prin prezentarea a două rapoarte științifice și prin publicarea a două articole științifice care abordează aceste problematice din perspectivă teoretică și istoriografică.
2. Cercetarea istoriografiei problemei (modernă și contemporană – interbelică, postbelică și actuală) referitoare la evoluția elitelor basarabene (nobilimea, boiernașii, mazilii, clerul etc.) sub regimul de dominație țaristă, în vederea identificării principalelor paradigme interpretative, lacune și controverse.
3. Identificarea, fotocopierea și inițierea procesului de sistematizare a documentelor de arhivă referitoare la elitele basarabene, depozitate în fondurile Agenției Naționale a Arhivelor și ale Direcției Generale a Arhivelor, în special din Fondul 1, Fondul 2, Fondul 5, Fondul 88, Fondul 89, Fondul 75, Fondul 134, cât și documentelor depistate în diferite fonduri ale AISR, AIMSR ASRC și ASRO ș.a.
4. Identificarea și fotocopierea documentelor din cadrul Direcției Județene Iași a Arhivelor Naționale ale României, în perioada vizitei de documentare (17-20 noiembrie 2024), cu

- precădere din Colecția de documente „Paul Gore” și din colecțiile tematice de documente.
5. Elaborarea schițelor de plan pentru lucrările: „Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)” și „Nobilimea basarabeană sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”, ca bază pentru structurarea viitoarelor monografii.
 6. Elaborarea și publicarea studiilor monografice: „Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)” și „Nobilimea basarabeană sub dominație străină: statutul social-politic și mentalități colective”.
 7. Prezentarea rezultatelor ale cercetării în cadrul a 17 conferințe științifice internaționale desfășurate atât în Republica Moldova, cât și peste hotare, contribuind la diseminarea rezultatelor și la validarea lor în mediul academic.
 8. Rezultatele cercetării au fost diseminate și în formă de publicații – 19, inclusiv, 2 monografii, în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei – 2, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 5, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 2, teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 2, teze în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 6.

5. Rezultatele obținute

Rezultatele științifice obținute în cadrul activităților enumerate în prezentul raport corespund integral sarcinilor și obiectivelor stabilite în cadrul proiectului „*Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)*”.

În vederea realizării acțiunilor planificate în Planurile de realizare (august-decembrie 2024 și 2025) echipă de cercetare a desfășurat un amplu set de activități de analiză, comparare, identificare, sistematizare și valorificare critică a literaturii de specialitate și a surselor de arhivă referitoare la impactul regimului țarist asupra statutului social-politic și asupra mentalităților colective ale diferitor categorii de elită din Basarabia, precum și elaborarea lucrărilor monografice.

Unul dintre rezultatele majore ale activităților întreprinse a fost studierea aprofundată a literaturii de specialitate privind problematica abordată. În acest sens, a fost analizată istoriografia problemei (modernă și contemporană – interbelică, postbelică și actuală) referitoare la evoluția elitelor basarabene, prin prisma a două direcții principale: *pe de o parte*, istoriografia care abordează problema nobilimii, iar *pe de altă parte*, lucrările care analizează categoriile sociale privilegiate în sens larg. În același context, au fost cercetate și modurile de conceptualizare a noțiunilor de *categorie socială*, *elită* și *mentalitate* în cadrul diferitelor școli istoriografice – Școala franceză, Școala germană, Școala sovietică/rusă și Școala românească. Această analiză comparativă a permis identificarea particularităților de abordare, a convergențelor și divergențelor interpretative, precum și integrarea cercetării într-un cadru teoretic și metodologic adecvat tendințelor actuale ale istoriografiei europene. Rezultatele acestor cercetări s-au materializat prin prezentarea comunicărilor științifice cu această tematică în cadrul Conferinței științifice internaționale „*Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine*”

(Chișinău, 19-20 septembrie 2024), precum și prin publicarea studiilor în materialele acestei manifestări științifice.

Totodată, considerăm că unul dintre cele mai importante rezultate ale acestei etape a fost activitatea de cercetare în arhivă și identificarea documentelor inedite referitoare la elitele basarabene sub regim de dominație țaristă. Astfel, au fost cercetate, identificate și fotocopyate dosare din următoarele fonduri:

Fondul 1 – Fondul Senatorilor din cadrul Agenției Naționale a Arhivelor, care reprezintă unul dintre cele mai timpurii fonduri, alcătuit de administrația rusă în timpul războiului ruso-turc din anii 1806-1812. Dintre documentele depozitate în acest fond, un interes deosebit pentru cercetarea noastră îl prezintă cele referitoare la instituirea administrației provizorii în Basarabia din 23 iulie 1812, prin care erau confirmate vechile orânduiri moldovenești, statutul diferitor categorii sociale, scutirea locuitorilor Basarabiei de orice capitație pe o perioadă de trei ani, precum și alte documente care atestă existența și recunoașterea categoriilor sociale privilegiate.

Fondul 2 – Cancelaria guvernatorului Basarabiei (1810-1917), din care au fost cercetate dosare referitoare la introducerea stemei și a uniformei pentru funcționarii regiunii, la adunările nobilimii și statutele acestora, precum și documente ce reflectă diverse aspecte ale vieții cotidiene ale nobilimii basarabene.

Fondul 5 – Guvernul Regional al Basarabiei, care conține, între altele, statistica din anul 1820. Documentele din acest fond oferă informații extrem de valoroase pentru cunoașterea detaliată a situației localităților din ținutul Hotin la începutul secolului al XIX-lea: numărul familiilor de contribuabili, structura pe sexe și categorii de vârstă, anul populării satelor, componența socială și etnică, numărul populației, existența bisericilor, tipurile de locuințe, numărul morilor și al cârciumilor, starea economică a locuitorilor, precum și modul de administrare a moșiilor.

Fondul 88 (inventarele 1 și 2) – Fondul Adunării Deputaților Nobilimii din Basarabia, care conține mii de dosare referitoare la nobilimea din teritoriul dintre Prut și Nistru între anii 1812–1918. Acestea oferă o cantitate impresionantă de informații privind viața publică și privată a nobilimii basarabene. Din multitudinea de dosare existente, a fost realizată o clasificare tematică, care vizează: activitatea Adunării Deputaților Nobilimii; procesele de confirmare a titlului nobiliar; integrarea nobilimii în sistemul administrativ, militar și educațional imperial; înscrierea copiilor nobililor în instituții de învățământ; evoluția proprietății funciare; relațiile dintre nobilime și alte categorii sociale; statutul juridic; viața cotidiană.

Au mai folosite și documentele depistate pe parcursul anilor din fondurile AISA (Sankt Petersburg), AIMSR (Moscova), ASRO (Odesa, Ucraina) și ASRS (Cernăuți, Ucraina)

Documentele de arhivă identificate reflectă problematica categoriilor sociale privilegiate printr-o varietate impresionantă de surse: recensăminte generale (1817, 1897), recensăminte fiscale (1824, 1835, 1850, 1858-1859), statistici regionale, decizii administrative, rapoarte și tabele oficiale. Acestea conțin date privind dinamica populației, structura socială și etnică, impunerea fiscală, statutul juridic, nivelul de avere, structura proprietății funciare, onomastica, anul fondării localităților, proprietarii moșiilor etc. Acest corpus documentar va permite soluționarea problemelor științifice formulate în cadrul proiectului și va contribui la o înțelegere

mult mai profundă a transformărilor sociale intervenite în Basarabia sub regim de dominație țaristă.

Un rezultat important al cercetărilor desfășurate în cadrul primei etape a proiectului a fost identificarea unor documente inedite în timpul vizitei de documentare realizate la Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale ale României. În cadrul acestei deplasări au fost cercetate și fotocopyate documente din Colecția „Paul Gore”, care conține materiale referitoare la familia de nobili Gore. Acestea includ documente ce confirmă statutul nobiliar al membrilor familiei, drepturile de proprietate asupra moșiilor, acte oficiale privind activitatea lui Paul Gore, formulare de serviciu care atestă funcțiile deținute de acesta, precum și diverse cereri, rapoarte, documente redactate în limba română/moldovenească, certificate de naștere și căsătorie și alte acte juridice care au stat la baza recunoașterii nobleții membrilor familiei Gore: Iordache, Spiridon, Gheorghe, Vasile, Alexandru, Pulgeria, Zinovia, Elena, Valeriu și Paul. Totodată, au fost consultate și fotocopyate documente din cadrul Colecțiilor „Documente”, pachetele 1-50, 101-150, 1019-1040, 1041-1060 și 1061-1067. Acestea conțin materiale referitoare la diverse familii boierești care au avut reprezentanți atât în Moldova, cât și în Basarabia, inclusiv spițe de neam, corespondență între familii boierești de pe ambele maluri ale Prutului, documente referitoare la proprietăți funciare, acte de vânzare-cumpărare, succesiuni și alte documente juridice care permit reconstituirea rețelelor familiale, a mobilității spațiale și a strategiilor de menținere a statutului social. Analiza preliminară a acestor documente a permis conturarea unor direcții tematice de cercetare, care vor fi dezvoltate în etapele următoare ale proiectului.

De fapt principalele rezultate sunt publicarea celor 2 lucrări monografice, care arbordează problema elitelor din Basarabia între anii 1812-1918. În prima monografie *Nobilimea basarabeană sub dominație imperială rusă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)* (circa 46 c.a.), este analizată evoluția nobilimii care a traversat, în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea, un proces profund de transformare, situându-se la intersecția dintre tradiția românească și proiectul imperial rus, modernizator și uniformizator. Această poziționare de frontieră a generat o dinamică identitară complexă, în care elitele locale au fost nevoite să negocieze permanent între adaptare și rezistență, între loialitatea față de Imperiu și conservarea memoriei istorice și culturale moldovenești. Reconfigurarea statutului politic și juridic, birocratizarea titlurilor, reorganizarea Adunării Deputaților Nobilimii și integrarea în ierarhiile administrative imperiale au transformat vechea boierime într-o categorie formal recunoscută, dar structural dependentă de statul rus. Această integrare nu a însemnat conservarea tradițiilor, ci supunerea lor unui sistem de control și disciplinare, care a produs o aristocrație eterogenă, unită mai degrabă prin loialitate administrativă decât printr-o memorie comună. Transformările economice și funciare au accentuat această restructurare socială. Deși numeric nobilimea a crescut, ponderea elementului autohton s-a redus, iar controlul asupra pământului a migrat spre noi elite alogene sau rusificate. Cu toate acestea, moșia a rămas nucleul identitar, simbolic și cultural al elitei, loc al tradiției, al modernizării tehnice și al sociabilității, dar și al tensiunilor dintre conservare și adaptare. Educația, cultura scrisă și sociabilitatea au jucat un rol esențial în remodelarea mentalităților. În timp ce școlile imperiale formau o elită loială administrației ruse, bibliotecile private, saloanele literare, corespondența și literatura cultivau continuitatea identitară românească. Limba română, memoria familială și producția literară devin forme subtile de

rezistență culturală într-un context dominat de presiuni uniformizatoare. Viața cotidiană a elitei reflectă un proces continuu de hibridizare culturală: balurile, seratele, călătoriile, reședințele nobiliare și practicile mondene combină modele occidentale, tradiții locale și norme imperiale. Mobilitatea socială și geografică integrează nobilețea într-un circuit european al ideilor, dar sub supravegherea atentă a autorităților, ceea ce accentuează sentimentul unei existențe între deschidere și constrângere. În ansamblu, nobilețea basarabeană nu poate fi redusă nici la o victimă pasivă a imperialismului rus, nici la un agent docil al acestuia. Ea apare ca un actor social complex, care negociază între tradiție și modernizare, între conformare și rezistență, devenind un mediator între două lumi. Această ambivalență explică rolul său decisiv în afirmarea identității românești și în evenimentele din 1918. Privită global, evoluția nobileții basarabene oferă una dintre cele mai fertile chei de lectură pentru înțelegerea modernizării, rusificării și rezistenței culturale din provincie, revelând o societate dinamică, tensionată și profund plurală, în care elitele au contribuit activ la configurarea destinului Basarabiei moderne.

Lucrarea *Privilegiul în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871) (55 c.a.)* oferă o analiză complexă și nuanțată a transformărilor prin care au trecut categoriile sociale privilegiate din provincie în contextul instaurării și consolidării regimului țarist. Cercetarea demonstrează că aceste grupuri – boiernașii, mazilii, ruțașii, ruțele, odnodvorții, negustorii și călărașii – nu au constituit o elită unitară, omogenă și stabilă, ci o constelație de stări intermediare, cu tradiții juridice, simbolice și economice distincte, supuse unui proces continuu de reclasificare, disciplinare și restructurare. Unul dintre rezultatele fundamentale ale lucrării constă în demonstrarea faptului că privilegiul nu a fost unul constant, ci un construct social și politic, dependent de recunoașterea autorității imperiale, de documente, de serviciu și de conformarea la normele birocratice. Imperiul Rus nu a conservat ierarhiile sociale moldovenești, ci le-a integrat într-un sistem nou, bazat pe control administrativ, evidență fiscală, proceduri de confirmare și loialitate instituțională. Astfel, statutul social a încetat să mai fie o realitate transmisă exclusiv prin tradiție și a devenit o categorie verificabilă, negociabilă și, adesea, contestabilă. Boiernașii, care în vechiul sistem moldovenesc ocupau o poziție intermediară între marea boierime și masele rurale, sunt transformați într-o categorie supusă unei presiuni constante de justificare a rangului și a privilegiilor. Mazilii, ruțașii și ruțele, purtători ai unei identități sociale legate de serviciul militar și de tradiții de libertate personală, sunt supuși unui proces de degradare juridică și fiscală, care le subminează vechile drepturi și îi apropie treptat de condiția țărănească. Odnodvorții ilustrează poate cel mai clar ambiguitatea acestui sistem: formal privilegiați, ei sunt, în realitate, integrați într-un regim de muncă, fiscalitate și control care îi apropie de statutul țăranilor dependenți. Negustorii reprezintă, în schimb, categoria care beneficiază cel mai mult de noile structuri imperiale. Integrarea în sistemul de ghilde, recunoașterea juridică a privilegiilor economice și dinamica urbană transformă acest grup într-o elită economică emergentă, cu un rol decisiv în integrarea Basarabiei în circuitele comerciale ale Imperiului. Caracterul lor multietnic reflectă noua logică a ierarhiei sociale: loialitatea și utilitatea economică contează mai mult decât originea sau tradiția locală. Călărașii, ca fostă categorie militar-administrativă moldovenească, sunt absorbiți în aparatul imperial și transformați în instrumente ale controlului teritorial, pierzându-și treptat autonomia și specificul tradițional. Prin acest proces, se observă cum vechile structuri locale sunt golite de sensul lor inițial și resemnificate în funcție de interesele statului.

Lucrarea demonstrează că aceste categorii nu au fost simple victime pasive ale noilor politici, ci actori sociali care au reacționat prin petiții, memorii, proteste, adaptări strategice și forme subtile de rezistență. În acest sens, privilegiul nu trebuie înțeles doar ca avantaj juridic, ci și ca spațiu al conflictului, al negocierii și al redefinirii identitare. Transformările economice, fiscale și administrative au fost însoțite de mutații profunde ale mentalităților, ale raportării la stat, ale percepției despre rang, onoare și apartenență socială. În ansamblu, monografia demonstrează că ierarhia socială din Basarabia dintre 1812 și 1871 nu a fost o structură rigidă, ci un organism viu, supus unor procese intense de mobilitate, fragmentare și reconfigurare. Prin analiza tuturor categoriilor privilegiate, lucrarea oferă o perspectivă integratoare asupra modului în care Imperiul Rus a remodelat societatea locală nu doar prin legi și instituții, ci și prin redefinirea sensului însuși al privilegiului. Această abordare permite înțelegerea mai profundă a modernizării imperiale, a proceselor de rusificare administrativă și a formării unor identități sociale hibride, situate între tradiție și constrângere, între memorie și adaptare.

Rezultatele cercetărilor respective s-au materializat în prezentarea, analiza și diseminarea investigațiilor în cadrul manifestărilor științifice naționale și internaționale. Astfel, membrii echipei au participat cu rapoarte la: 17 conferințe științifice internaționale, inclusiv 8 conferințe internaționale peste hotare și 9 conferințe internaționale în Republica Moldova).

Rezultatele cercetării au fost diseminate și în formă de publicații – 20, inclusiv, 2 monografii, în reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei – 2, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 5, articol în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 3, rezumate în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare) – 2, rezumate în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova) – 6.

Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Probleme de istorie modernă și Stat, societate și mentalități în epoca modernă*. Titular: Valentin Tomuleț, Ciclul I, Licență. Pentru studenții anului II, cu frecvență la zi și pentru studenții anului III cu frecvență redusă. Program: Istorie; Istorie (Științe ale educației). Universitatea de Stat din Moldova. Facultatea de Istorie și Filosofie. Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.

Rezultatele științifice din cadrul proiectului au fost prezentate la disciplina *Burgheziile europene în epoca modernă (Caracteristici generale și ipostaze teritoriale)* ținut la Anul II, masterat Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Istorie și Filozofie, Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie.

6. Diseminarea rezultatelor obținute în proiect în formă de publicații (obligatoriu) și în formă de prezentări la foruri științifice (comunicări, postere – pentru cazurile când nu au fost publicate în materialele conferințelor)

1. TOMULEȚ, V. *Etapile și specificul includerii Basarabiei în sistemul pieței interne ruse (anii 1812-1873)*. În: Congresul Național al Istoricilor Români, Chișinău-Suceava, 27-31 august 2024.
2. GHERASIM, C. *Nobilimea basarabească și procesul de modernizare la sfârșitul sec. al XIX - începutul sec. XX*. În: Congresul Național al Istoricilor Români, Chișinău-Suceava, 27-31 august 2024.

3. TOMULEȚ, V. *Împroprietărirea țăranilor din Basarabia conform reformei agrare din 1868 (Cazul țăranilor din satul Tabani, județul Hotin)*. În: *Stăpânirea în istoria dreptului românesc. Continuitate și schimbare în practicile socio-juridice și în formele discursive privind proprietatea*. Universitatea din București, Facultatea de Istorie, București, 17-18 octombrie 2024 (România).
4. TOMULEȚ, V. *Aplicarea în Basarabia a reformei agrare din 1868 și tentative de emigrare a țăranilor în Siberia (Cazul țăranilor din satul Tabani, județul Hotin)*. În: *Sesiunea Națională de comunicări științifice dedicate Zilei Naționale a României*, 16 noiembrie 2024, Mediaș, România.
5. GHERASIM Cristina, *Loisir-ul nobilimii basarabene sub dominație țaristă (Studiu de caz: întrecerile de cai)*. În: *Sesiunea Națională de comunicări științifice dedicate Zilei Naționale a României*, 16 noiembrie 2024, Mediaș, România.
6. TOMULEȚ, V. *Câteva viziuni teoretizate privind conceptul noțiuni de clasă sau stare socială*. În: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”*, Chișinău, 19-20 septembrie 2024.
7. GHERASIM, C. *Conceptul de mentalitate în cercetarea istorică contemporană (O scurtă analiză istoriografică)*. În: *Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”*, Chișinău, 19-20 septembrie 2024.
8. GHERASIM, C. *Locuințele nobilimii basarabene sub dominație țaristă - spațiu de sociabilitate, divertisment și reprezentare socială*. În: *Conferința Științifică Internațională Latinitate, Romanitatea, Românităte*, Chișinău, 31 octombrie – 2 noiembrie 2024.
9. TOMULEȚ, V. *Abordări istoriografice privind categoria privilegiatilor din Basarabia țaristă în istoriografia moldovenească*. În: *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine*, Ediția a XI-a. Conferință științifică internațională organizată în contextul Zilei Internaționale a femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei Iași-Chișinău-Lviv, 11-12 februarie 2025.
10. TOMULEȚ, V. *Registrele parohiale - surse importante de patrimoniu documentar în studierea problemelor demografice în Basarabia (secolul al XIX-lea anii 20 ai secolului al XX-lea)*. În: *Conferințele București-Chișinău: Identitate și valori culturale în context european*. Ediția a VI-a, Chișinău, 10-12 martie 2025.
11. GHERASIM, C. *Conacele nobiliare din Basarabia sub dominație țaristă - parte a patrimoniul cultural al Republicii Moldova*. În: *Conferințele București-Chișinău: Identitate și valori culturale în context european*. Ediția a VI-a, Chișinău, 10-12 martie 2025.
12. TOMULEȚ, V. *Rolul privilegiilor în evoluția numerică a negustorilor de ghildă din Chișinău în anii '30-'60 ai secolului al XIX-lea*. În: *Sesiunea Națională Anuală de comunicări științifice (Primăria Municipiului Mediaș și Liceul Tehnologic „Mediensis” în perioada 9-11 mai 2025)*.
13. GHERASIM, C. *Biblioteca – parte componentă a locuinței nobililor din Basarabia (1812-1914)*. În: *Sesiunea Națională Anuală de comunicări științifice (Primăria Municipiului Mediaș și Liceul Tehnologic „Mediensis” în perioada 9-11 mai 2025)*.
14. TOMULEȚ, V. *Din categoria boiernașilor, mazililor și ruptașilor din Basarabia în cea a odnodvorților ruși (Istoria unui proiect social)*. În *Sesiunea Științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, USM*, ediția a XI, 23 mai 2025.
15. TOMULEȚ, V. *Odnodvorții în registrele administrației financiare din Basarabia la 1 ianuarie 1872: analiză demografică și socio-economică*. Raport: *Conferința științifică*

internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”, în special, la secțiunea Știința istorică între provocări și perspective. Ediția a XII-a se va desfășura în contextul Zilelor europene ale patrimoniului cultural la 18-19 septembrie 2025.

16. TOMULEȚ, V. *Dificultăți și obstacole în procesul de confirmare a statutului de odnodvorț în Basarabia*. În: Conferința științifică Istorie – Arheologie – Muzeologie, Ediția XXXV, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 23-24 octombrie 2025, Chișinău, 2025.

17. TOMULEȚ, V. Două surse originale de patrimoniu documentar în studierea problemelor democratice din Basarabia perioada modernă: recensăminte fiscale și registrele parohiale. În: Sesiunea de Comunicări Științifice, 22 noiembrie 2025, Mediaș, România.

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului

Rezultatele proiectului „*Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)*” au un impact relevant în plan științific, social și, indirect, economic, prin completarea unor lacune majore ale istoriografiei și prin valorificarea sistematică a surselor arhivistice inedite.

Impactul științific constă în consolidarea bazei documentare privind elitele și categoriile privilegiate din Basarabia (1812-1918), prin identificarea și sistematizarea dosarelor din fonduri arhivistice esențiale (ANA Chișinău: fondurile 1, 2, 5, 88, 75, 134 etc.), completate cu documente depistate în România (Iași: colecția „Paul Gore” și colecțiile „Documente”). Acest demers a permis avansarea cercetării asupra statutului politico-juridic, a transformărilor socio-economice, a structurii etnice și a mentalităților colective ale elitelor. Impactul este întărit de publicarea celor două monografii – *Nobilimea basarabeană sub dominație imperială rusă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)* și „*Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)*” – precum și de diseminarea rezultatelor prin conferințe și publicații (17 conferințe internaționale; 19 lucrări, inclusiv 2 monografii).

Impactul social se reflectă în oferirea unei interpretări echilibrate și documentate asupra elitelor basarabene, utilă pentru cultura istorică și pentru înțelegerea proceselor de modernizare, rusificare administrativă, mobilitate socială și rezistență culturală. Rezultatele au fost integrate în procesul didactic universitar (discipline de istorie modernă, istoria mentalităților, burgheziile europene), contribuind la formarea competențelor de analiză critică a surselor și la dezvoltarea unei perspective comparatiste asupra istoriei Basarabiei.

Impactul economic este indirect, prin valorificarea patrimoniului documentar și crearea de produse editoriale (monografii, articole), care pot sprijini inițiative culturale și educaționale (evenimente științifice, lansări, proiecte de popularizare), precum și proiecte viitoare de cercetare și cooperare instituțională, inclusiv transfrontaliere.

În ansamblu, proiectul contribuie atât la dezvoltarea cunoașterii științifice despre elitele basarabene, cât și la consolidarea memoriei culturale și a utilizării patrimoniului documentar în educație și în spațiul public.

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului

În vederea realizării scopului și a obiectivelor propuse, echipa de cercetare a stabilit și valorificat colaborări cu instituții de referință din Republica Moldova, care dețin fonduri documentare, colecții patrimoniale și expertiză științifică relevante pentru studiul elitelor basarabene sub dominație țaristă. Astfel, proiectul beneficiază de sprijinul și cooperarea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Muzeului Național de Istorie a Moldovei, Muzeului Național de Etnografie și Istorie Naturală și Agenției Naționale a Arhivelor.

Aceste instituții facilitează accesul cercetătorilor la surse primare și secundare esențiale (documente de arhivă, manuscrise, periodice, carte rară, obiecte de patrimoniu, colecții iconografice și etnografice), contribuind astfel la aprofundarea analizei asupra statutului social-politic, a mentalităților colective și a practicilor culturale ale elitelor din Basarabia. Colaborarea se concretizează prin activități de documentare, consultarea fondurilor specializate, schimb de expertiză, participare la manifestări științifice comune și valorificarea rezultatelor în cadrul expozițiilor, conferințelor și altor evenimente de diseminare.

Această rețea de parteneriate naționale consolidează caracterul interdisciplinar al proiectului, asigură rigoarea științifică a demersului de cercetare și contribuie la integrarea rezultatelor în circuitul cultural și educațional al Republicii Moldova.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului

În vederea realizării scopului și a obiectivelor proiectului, echipa de cercetare a dezvoltat și valorificat colaborări cu specialiști din străinătate – istorici, arhiviști, bibliotecari și muzeografi – care abordează tematici similare sau conexe. Aceste parteneriate contribuie la consolidarea dimensiunii comparative și transnaționale a cercetării, precum și la integrarea rezultatelor proiectului în circuitul științific internațional.

Astfel, membrii echipei colaborează cu cercetători de la Facultatea de Istorie a Universității din București, Facultatea de Istorie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Istorie și geografie a Universității “Ștefan cel Mare” din Suceava, specialiști din cadrul Arhivelor Naționale ale României, precum și cu cercetători consacrați de la Universitatea Națională „I.I. Mecnikov” din Odesa. Aceste colaborări permit schimbul de experiență, accesul la fonduri documentare complementare, consultarea experților în domenii de nișă și dezvoltarea unor perspective metodologice comune.

Colaborarea internațională s-a materializat prin:

1. Participarea membrilor echipei de proiect la conferințe și manifestări științifice internaționale organizate de instituțiile partenere, facilitând diseminarea rezultatelor preliminare și finale, precum și validarea acestora în comunitatea academică de specialitate;

2. Acordarea reciprocă de asistență științifică în procesul de documentare, interpretare a surselor, elaborare și revizuire a materialelor științifice, contribuind la creșterea calității și a vizibilității internaționale a cercetării.

Prin aceste colaborări, proiectul își consolidează caracterul interdisciplinar și comparativ, contribuind la racordarea cercetării asupra elitelor basarabene la dezbaterile istoriografice europene și internaționale privind elitele, modernizarea, dominația imperială și dinamica identitară.

10. Dificultățile în realizarea proiectului de natură financiară, organizatorică, legate de resursele umane etc. (obligatoriu).

Proiectul a fost implementat în conformitate cu Programul integral de realizare a activităților și cu planurile anuale pentru perioadele iulie-decembrie 2024 și 2025. Cu toate acestea, pe parcursul derulării sale au fost identificate câteva dificultăți de natură administrativă și organizatorică.

O primă dificultate se referă la volumul ridicat de documente justificative solicitate în procesul de raportare. Deși durata efectivă a proiectului a fost de 15 luni (iar raportul final a trebuit pregătit încă din luna decembrie), au fost întocmite și depuse 11 acte de predare-primire (5 în anul 2024 și 6 în anul 2025). Această sarcină birocratică este dificil de gestionat, în condițiile în care conducătorul de proiect desfășoară concomitent activități de cercetare în calitate de angajat academic.

O altă dificultate vizează obligația anexării Listei de distribuție a lucrărilor elaborate în cadrul proiectului. Lucrările au fost prezentate spre publicate în luna decembrie 2025, ceea ce a necesitat timp de redactare, machetare, perfectarea indicelui toponimic și antroponimic a lăsat un interval de timp extrem de redus pentru difuzarea lor către instituțiile de profil din țară și din străinătate. În aceste condiții, realizarea unei distribuții extinse și documentate a publicațiilor nu a putut fi asigurată integral până la termenul de raportare.

11. Recomandări, propuneri.

- Continuarea cercetărilor arhivistice în fondurile deja identificate (Fondurile 1, 2, 5, 88 75, 134 etc.), prin extinderea eșantionului de dosare și aprofundarea seriilor documentare (recensăminte fiscale, registre administrative, materiale genealogice), pentru completarea bazei de date și dezvoltarea unor analize cantitative comparative (pe ținuturi/județe, pe perioade și pe categorii sociale).
- Digitalizarea și structurarea bazei documentare (fișe, registre, tabele, sinteze tematice), în vederea creării unui instrument intern de lucru (catalog/ghid de surse) care să faciliteze accesul echipei și al altor cercetători la informația colectată și să susțină viitoare proiecte de cercetare.
- Extinderea colaborărilor instituționale cu arhive și biblioteci din România și Ucraina, inclusiv prin realizarea unor schimburi de documente/copii digitale, organizarea de ateliere metodologice și inițierea unor teme comune (genealogii, mobilitate socială, elită urbană/comercială, rețele culturale).
- Valorificarea rezultatelor în formate de diseminare publică, prin lansări de carte, mese rotunde și prezentări tematice (în muzee, biblioteci, instituții educaționale), pentru a crește accesibilitatea cercetării și impactul social asupra culturii istorice.
- Recomandări privind optimizarea cadrului administrativ al proiectelor, prin reducerea volumului de documente justificative și simplificarea procedurilor de raportare (în special pentru proiectele cu durată relativ scurtă), astfel încât timpul cercetătorilor să fie orientat prioritar spre activitatea științifică.
- Propunere privind distribuirea publicațiilor, și anume acordarea unei perioade de grație după apariția lucrărilor (de exemplu 2-3 luni) pentru realizarea efectivă a distribuției către

instituțiile de profil din țară și străinătate și pentru colectarea dovezilor de difuzare, fără presiunea termenului imediat al raportării finale.

- Inițierea unei noi etape de proiect (sau a unei continuări tematice) orientate către: (a) analiza comparativă a elitelor basarabene cu elitele din alte provincii imperiale; (b) studii de microistorie (familii, rețele, moșii, instituții); (c) corelarea sistematică între statut social, proprietate funciară și mobilitate educațională/administrativă.

Conducătorul de proiect N. J. J. J. Valentin TOMULET, dr. hab., prof. univ.

Data: 27.01.2016

LȘ

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în cadrul proiectului

Cifra proiectului: 24.80012.0807.18SE

Denumirea Proiectului: **Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)**

Proiectul a avut ca scop investigarea sistematică și interdisciplinară a statutului social-politic, a dinamicii identitare și a mentalităților colective ale elitelor basarabene în perioada dominației țariste (1812–1917), prin valorificarea critică a surselor arhivistice inedite și a celor tipărite, insuficient exploatate sau absente în istoriografia românească. Cercetarea a urmărit reconstruirea nuanțată a profilului social, cultural și politic al elitelor locale, cu accent pe mecanismele de adaptare, integrare, rezistență și negociere identitară în cadrul Imperiului Rus, precum și pe rolul acestora în procesele de modernizare, administrare, educație și viață publică din Basarabia. Rezultatul științific major al proiectului îl constituie publicarea a două monografii fundamentale:

1. *Nobilimea basarabească sub dominație imperială rusă: statutul social-politic și mentalități colective (1812–1917)*, care analizează transformările profunde ale nobilimii basarabene la intersecția dintre tradiția românească și modelul imperial rus, evidențiind dinamica identitară, mecanismele de integrare birocratică, hibridizarea culturală și rolul acestei categorii în afirmarea identității românești;

2. *Privilegiații în ierarhia socială din Basarabia (1812–1871)*, care demonstrează că boiernașii, mazilii, ruțașii, ruțele, odnodvorții, negustorii și călărașii nu au constituit o elită omogenă, ci un sistem eterogen, supus reclasificării, fiscalizării și controlului administrativ, iar privilegiul a funcționat ca un construct negociabil, dependent de recunoașterea imperială.

Cercetarea a demonstrat că Imperiul Rus nu a conservat ierarhiile sociale moldovenești, ci le-a integrat într-un sistem birocratic nou, bazat pe evidență fiscală, loialitate instituțională și proceduri administrative. Transformările respective au fost însoțite de mutații profunde în planul mentalităților, al raportării la stat, al percepției rangului și al identității sociale. Elitele basarabene nu apar ca simple victime ale dominației imperiale, ci ca actori activi, care au negociat între adaptare și rezistență, între conformare și conservarea memoriei culturale.

Rezultatele proiectului au fost validate și diseminate prin participarea la 17 conferințe științifice internaționale (8 peste hotare și 9 în Republica Moldova) și prin publicarea a 19 lucrări științifice (inclusiv 2 monografii, articole și teze). Totodată, acestea au fost integrate în procesul didactic universitar, contribuind la formarea competențelor de analiză critică și la dezvoltarea unei perspective comparatiste asupra istoriei Basarabiei.

Impactul proiectului este semnificativ în plan științific, prin completarea unor lacune majore ale istoriografiei; în plan social, prin oferirea unei interpretări echilibrate asupra elitelor basarabene și prin valorizarea patrimoniului documentar; și, indirect, în plan economic, prin crearea de produse editoriale și prin sprijinirea inițiativelor culturale și educaționale.

În ansamblu, proiectul a contribuit substanțial la înțelegerea dinamicii sociale și culturale a Basarabiei moderne, a proceselor de modernizare și rusificare administrativă, precum și la consolidarea memoriei istorice prin valorificarea surselor arhivistice și integrarea lor în circuitul științific național și internațional.

Conducătorul de proiect N. J. J.

Data: 27-01-2026

LȘ

Valentin Comoleț, dr. hab., prof. univ.

Summary of the activity and results obtained within the project

Project code: 24.80012.0807.18SE

Project title: Bessarabian elites under Tsarist domination: social-political status and collective mentalities (1812–1917)

The project aimed at the systematic and interdisciplinary investigation of the social-political status, identity dynamics, and collective mentalities of the Bessarabian elites during the period of Tsarist domination (1812–1917), through the critical use of unpublished archival sources and printed sources that have been insufficiently exploited or absent in Romanian historiography. The research sought a nuanced reconstruction of the social, cultural, and political profile of local elites, with an emphasis on mechanisms of adaptation, integration, resistance, and identity negotiation within the Russian Empire, as well as on their role in the processes of modernization, administration, education, and public life in Bessarabia. The major scientific result of the project consists in the publication of two fundamental monographs:

1. *The Bessarabian nobility under Russian imperial domination: social-political status and collective mentalities (1812–1917)*, which analyzes the profound transformations of the Bessarabian nobility at the intersection of Romanian tradition and the Russian imperial model, highlighting identity dynamics, mechanisms of bureaucratic integration, cultural hybridization, and the role of this category in the affirmation of Romanian identity;
2. *The privileged groups in the social hierarchy of Bessarabia (1812–1871)*, which demonstrates that the boyar offspring, *mazili, ruptași, ruptele, odnodvortsy*, merchants, and cavalrymen did not constitute a homogeneous elite, but rather a heterogeneous system subject to reclassification, fiscalization, and administrative control, and that privilege functioned as a negotiable construct, dependent on imperial recognition.

The research demonstrated that the Russian Empire did not preserve Moldavian social hierarchies, but integrated them into a new bureaucratic system based on fiscal registration, institutional loyalty, and administrative procedures. These transformations were accompanied by profound shifts in mentalities, in attitudes toward the state, in the perception of rank, and in social identity. The Bessarabian elites do not appear as mere victims of imperial domination, but as active actors who negotiated between adaptation and resistance, between conformity and the preservation of cultural memory.

The results of the project were validated and disseminated through participation in 17 international scientific conferences (8 abroad and 9 in the Republic of Moldova) and through the publication of 19 scientific works (including 2 monographs, articles, and theses). At the same time, these results were integrated into the university teaching process, contributing to the development of critical analysis skills and to the formation of a comparative perspective on the history of Bessarabia.

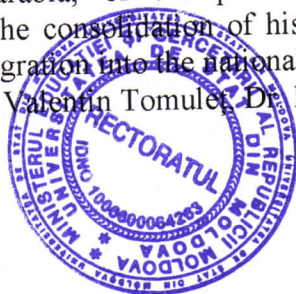
The impact of the project is significant on the scientific level, by filling major gaps in historiography; on the social level, by offering a balanced interpretation of the Bessarabian elites and by valorizing documentary heritage; and, indirectly, on the economic level, through the creation of editorial products and the support of cultural and educational initiatives.

Overall, the project substantially contributed to the understanding of the social and cultural dynamics of modern Bessarabia, of the processes of modernization and administrative Russification, as well as to the consolidation of historical memory through the valorization of archival sources and their integration into the national and international scientific circuit.

Project leader V. Tomuleț / Valentin Tomuleț, Dr. hab., Univ. Prof.

Date: 27.01.2026

LS

**Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice
publicate în anii 2024-2025 în cadrul proiectului
„Elitele basarabene sub dominație țaristă: statutul social-politic și mentalități colective
(1812-1917)”
Cifrul proiectului: 24.80012.0807.18SE**

**1. Monografii (recomandate spre editare de consiliul științific/senatul organizației din
domeniile cercetării și inovării)**

1.2. monografii naționale

1. TOMULEȚ, Valentin. *„Privilegiații în ierarhia socială a Basarabiei (1812-1871)”*, Chișinău: Lexon-Prim, 2025. (55 c.a.) (în curs de tipărire)
2. GHERASIM, Cristina. *Nobilimea basarabeană sub dominație imperială rusă: statutul social-politic și mentalități colective (1812-1917)*. Chișinău: Lexon-Prim, 2025. (46 c.a.) (în curs de tipărire).

Articole în reviste științifice

4.3. În reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei

3. TOMULEȚ Valentin. *O nouă tentativă de emigrare a țăranilor din satul Tabani, județul Hotin în regiunea Amur, Rusia (iunie 1902)*. În: Tyrageția. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă. Vol. XVIII (XXXIII), nr. 2, Chișinău, 2024, p. 157-172 (2,6 c.a.). ISSN 1857-0240.
4. TOMULEȚ Valentin. *Litigiile funciare din Basarabia secolului al XIX-lea – sursă importantă în studierea istoriei locale (Cazul maiorului Ivan Sumarokov și căpitanului Ioan Costache pentru o jumătate din moșia Mlenăuți / Tabani, ținutul Hotin)*. În: Tyrageția. Istorie. Muzeologie. Anuarul Muzeului Național de Arheologie și Istorie a Moldovei. Serie nouă. Vol. XIX (XXXIV), nr. 2, Chișinău, 2025, p. 159-171. ISSN 1857-0240.

Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

5. TOMULEȚ Valentin. *Categorii sociale privilegiate din Basarabia, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, în literatura istorică*. În: Collegium mediense XIV. Comunicări științifice. XXIII. Editura Știință, Cultură și Artă, Mediaș, 2024, p. 111-122. (1,5 c.a.) ISSN 2247 – 7772. ISSN-L = 2247 – 7772.
6. TOMULEȚ V., *Din istoria odnodvorților (mazililor și ruptașilor) din Basarabia*, în: Cultura Medieșană, XIV, Mediaș, 2025, p. 25-43.
7. TOMULEȚ V., *Rolul privilegiilor în constituirea și evoluția burgheziei comerciale din Chișinău (anii '30-'60 ai secolului al XIX-lea)*, în: Collegium Mediense, XV, Comunicări științifice XXIV, Mediaș, 2025, p. 43-60. (ISSN 2247-7772);
8. GHERASIM C., *Biblioteca – parte componentă a locuinței nobililor din Basarabia (1812-1914)*, în: Collegium Mediense, XV, Comunicări științifice XXIV, Mediaș, 2025, p. 148-154. (ISSN 2247-7772)

9. GHERASIM C. *Loisir-ul nobilimii basarabene sub dominație țaristă (studiu de caz: întrecerile de cai)*, în: *Cultura Medieșană*, XIV, Mediaș, 2025, p. 44-55.

6.2. În lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

10. GHERASIM Cristina, *Conceptul de mentalitate în cercetarea istorică contemporană (o scurtă analiză istoriografică)*. În: *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine = Yesterday's cultural heritage – contribution to the development of tomorrow's sustainable society: Conferință științifică internațională consacrată Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, Chișinău, 19-20 septembrie 2024 / com. șt.: Liliana Condricova (președinte) [et al.]. Iași – Chișinău – Lviv, 19-20 septembrie 2024. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (Iași, România), volumul 7, pp. 260-272, ISSN 2558-894X. (CZU: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13762206>).*

11. TOMULEȚ Valentin, *Câteva viziuni teoretizate privind conceptul noțiuni de clasă sau stare socială*. În: *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine = Yesterday's cultural heritage – contribution to the development of tomorrow's sustainable society: Conferință științifică internațională consacrată Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, Chișinău, 19-20 septembrie 2024 / com. șt.: Liliana Condricova (președinte) [et al.]. Iași – Chișinău – Lviv, 19-20 septembrie 2024. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (Iași, România), volumul 7, pp. 183-192, ISSN 2558-894X. (CZU: DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13762206>).*

12. TOMULEȚ, Valentin *Odnodvortii în registrele administrației financiare din Basarabia la 1 ianuarie 1872: analiză demografică și socio-economică*, în: *Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine*, Iași-Chișinău, vol. 9, 2025, editor Liliana Condricova. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique (Iași, România), ISSN 2558-894X, p. 176-194.

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

13. TOMULEȚ Valentin, *Etapele și specificul includerii Basarabiei în sistemul pieței interne ruse (anii 1812-1873)*, în: *Congresul Național al Istoricilor Români, Rezumatele comunicărilor*, Chișinău-Suceava, ediția a IV-a, 27-31 august 2024, p. 160 (ISBN 978-5-36241-280-7)

14. GHERASIM Cristina, *Nobilimea basarabeană și procesul de modernizare la sfârșitul sec. al XIX - începutul sec. XX*, *Congresul Național al Istoricilor Români, Rezumatele comunicărilor*, Chișinău -Suceava, ediția a IV-a, 27-31 august 2024, p. 165-166 (ISBN 978-5-36241-280-7)

7.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

15. GHERASIM Cristina, *Locuințele nobilimii basarabene sub dominație țaristă - spațiu de sociabilitate, divertisment și reprezentare socială*. In: *Latinitate, Romanitate, Românităte*, Ed. 7, 31 octombrie - 2 noiembrie 2024, Chișinău. Chișinău: Editura „Lexon-Prim”, 2024, Ediția 8, pp. 87-89.

16. TOMULEȚ Valentin *Abordări istoriografice privind categoria privilegiaților din Basarabia*

țaristă în istoriografia moldovenească. În: Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine, Ediția a XI-a. Conferință științifică internațională organizată în contextul Zilei Internaționale a femeilor și fetelor cu activități în domeniul științei Iași-Chișinău-Lviv, 11-12 februarie 2025. Program și rezumatele comunicărilor. Supliment al revistei științifice „Authentication and Conservation of Cultural Heritage. Research and Technique” (Iași, redactor-șef dr. habil. profesor Nicoleta Vornicu) Editor dr. hab. Liliana Condricova, Chișinău-Iași, 11 februarie 2025, p. 161.

17. TOMULEȚ Valentin, *Registrele parohiale – surse importante de patrimoniu documentar în studierea problemelor demografice în Basarabia (Secolul al XIX-lea – anii 20 ai secolului al XX-lea)*. În: Conferința București-Chișinău: Identitate și valori culturale în context european. Ediția a VI-a, Chișinău, 2025, p. 62-63. ISBN 978-5-36241-462-7.

18. GHERASIM Cristina, *Conacele nobiliare din Basarabia sub dominație țaristă - parte a patrimoniul cultural al Republicii Moldova*. În: Conferința București-Chișinău: Identitate și valori culturale în context european. Ediția a VI-a, Chișinău, 2025, p. 58. ISBN 978-5-36241-462-7.

19. TOMULEȚ Valentin, *Dificultăți și obstacole în procesul de confirmare a statutului de odnodvorț în Basarabia*. În: Conferința științifică Istorie – Arheologie – Muzeologie, Ediția XXXV, Muzeul Național de Istorie a Moldovei, 23-24 octombrie 2025, Program, Rezumatele comunicărilor. Chișinău, 2025, p. 109-110. ISBN 978-5-36241-570-9.

20. TOMULEȚ Valentin. *Din categoria boiernașilor, mazililor și ruptașilor din Basarabia în cea a odnodvorților ruși (Istoria unui proiect social)*. În Sesiunea Științifică a Departamentului Istoria Românilor, Universală și Arheologie, USM, ediția a XI, 23 mai 2025, Program. Rezumatele comunicărilor, ISBN 978-9975-62-874-7, p. 66-67.

Executarea devizului de cheltuieli,
conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025
Cifrul proiectului: 24.80012.0807.18SE

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Servicii editare	222910	31,8		31,8
Servicii de cercetări științifice	222930	164,1		164,1
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110	0,7		0,7
Total		196,6		196,6

Conducătorul organizației / Igor SAROV, dr. prof. univ.

Contabil șef / Liliana COJOCARU

Conducătorul de proiect / Valentin TOMULET, dr. hab, prof. univ.

Data: 22.01.2024

LȘ

